

Latvijas Atklātā lingvistikas olimpiāde 2023/2024, pirmā kārtā, 2024. gada 24. februārī

Atcerieties!

Atbilžu pierakstam izmantojiet kladi ar Jūsu kodu. Lapas ar uzdevumu nosacījumiem paliek pie Jums, uz tām pierakstītās atbildes netiks vērtētas.

Nepārrakstiet uzdevumu nosacījumus vai vāres! Lai ietaupītu Jūsu laiku, neaprakstiet soli pa soļim risinājuma gaitu tur, kur ir prasīts risinājumu paskaidrot. Tā vietā izklāstiet savus novērojumus! Sliktāk: "Izpētot 17. un 23. teikumu, var pamanīt, ka abos izmantots priedēklis x- ..."

Labāk: "Valodā N ar priedēkli x- apzīmē daudzskaitli."

Pievērsiet uzmanību detaļām! Tām mēdz būt svarīga loma. Lai veicas!

1. uzdevums (10 punkti). Kādā grenlandiešu¹ ģimenē ir seši bērni (brāļi un māsas) — 4 meitenes un 2 zēni. Tabulā zemāk ir doti visu sešu bērnu vārdi, kas ir sakārtoti pēc vecuma dilstošā secībā, sākot ar vecāko bērnu vārdā Aputsiaq un beidzot ar visjaunāko bērnu vārdā Maanguaq. Katrā lauciņā ir vārds, kurā bērns no dotās rindas sauc bērnu no attiecīgās kolonnas galvenes. Piemēram, Aputsiaq sauc Kunuk par 'nuka', bet Kunuk sauc Aputsiaq par 'angaju'.

	Aputsiaq	Qinoq	Pilungguaq	Kunuk	Naasuunguaq	Maanguaq
Aputsiaq	–	naja	[1]	nuka	naja	nuunu
Qinoq	ani	–	nuka	aqqalu	[2]	nuunu
Pilungguaq	ani	angaju	–	aqqalu	nuka	[3]
Kunuk	angaju	aleqa	aleqa	–	naja	nuunu
Naasuunguaq	ani	angaju	[4]	ani	–	nuunu
Maanguaq	[5]	angaju	angaju	ani	angaju	–

1. jautājums. Uzrakstiet izlaistos vārdus 1-5! (3 punkti)

2. jautājums. Nosakiet, kuri no iepriekš dotajiem ir meiteņu vārdi un kuri — zēnu!
(2 punkti)

3. jautājums. Paskaidrojiet šo vārdu nozīmi: **angaju, nuunu, naja** (5 punkti)

¹Grenlandiešu valoda pieder inuītu valodu saimei. Tajā runā ap 50000 cilvēku Grenlandē, kur tā ir oficiālā valoda.

2. uzdevums (10 punkti). Zviedru īpašības vārdam *dålig* 'slikts' un tam atbilstošajam apstākļa vārdam *dåligt* 'slikti' ir vairākas salīdzināmo pakāpju (*såmre, värre*) un vispārāko pakāpju (*såmst, värst*) formas. Doti teikumi latviešu valodā, kas ir tulkoti no zviedru teikumiem ar šīm formām, kā arī ir norādīts, kurš vārds tika izmantots sākotnējā teikumā:

1. Tava mīlestība pret spilgtām kleitām liecina tikai par to, ka tev ir sliktāka (*såmre*) gaume nekā man.
2. Pēdējās vēlēšanās partija ieguva 6 vietas parlamentā, un tas tai bija sliktākais (*såmst*) rezultāts 40 gados.
3. Āboli ar plānu mizu ir sliktāki (*såmre*) nekā āboli ar biezu mizu.
4. Tagad es aprakstīšu četras sliktākās (*vårst*) kļūdas, kuras var pieļaut, piesakoties darbam.
5. Stress darbā ir sliktāks (*vårre*) pašsajūtai nekā neveselīgs dzīvesveids.
6. Trīs sliktākās (*såmst*) komandas pametīs turnīru.
7. Pirmās sešas grāmatas par Hariju Poteru man patika, bet septītā izrādījās sliktāka (*såmre*), nekā es gaidīju.
8. Sliktākais (*vårst*) no noziegumiem, ko cilvēks var paveikt, ir tīša slepkavība.
9. Tas izrādījās vēl sliktāk (*vårre*), nekā es domāju.
10. Es nekad dzīvē neesmu nokļuvis stiprākā (*vårre*) vētrā kā šajā dienā.

1. jautājums. Nosakiet, kuras no augstāk minētajām salīdzinājuma formām var tikt lietotas, tulkojot sekojošos teikumus zviedru valodā! **(5 punkti)**

11. Piektajā klasē Pēteris mācījās sliktāk par visiem klasesbiedriem.
12. Jaunā valdība ir sliktāka nekā iepriekšējā.
13. No visiem eksotiskajiem augļiem duriāns smird visstiprāk, bet iekšpusē tas ir garšīgs.
14. Vīrieši sliktāk māc rūpēties par bērniem nekā sievietes.
15. Neviena no pušiem nemācēja dziedāt, bet Nilss gaudoja sliktāk par pārējiem.

2. jautājums. Paskaidrojiet atšķirību starp vārdus *såmre*, *såmst* un *vårre*, *vårst* lietošanu!
(5 punkti)

3. uzdevums (15 punkti). Doti teikumi mokšu² valodā vienkāršotā transkripcijā un to tulkojumi latviešu valodā:

1. Moñ pinezə ašči vīrsənzə.	Mans suns atrodas viņa mežā.
2. Moñ coranə tənafnixt kudsət.	Mani dēli mācijas tavā mājā.
3. Toñ stirecə vərgəds kudgat.	Tava meita skrēja pa tavu māju.
4. Toñ coratnə vərgədsť ängan.	Tavi dēli skrēja pa manu taku.
5. Miñ akañkə lisi vīrstəst.	Mūsu māsa iziet no viņu meža.
6. Miñ stireñkə lissť kudstənzə.	Mūsu meitas izgāja no viņa mājas.
7. Tiñ corantə aščeš əšsət.	Jūsu dēls atradās viņu pilsētā.
8. Moñ akanə lisixť əštən.	Manas māsas iziet no manas pilsētas.

1. jautājums. Pārtulkojiet latviešu valodā! (3 punkti)

9. Miñ stireñkə vərgədi vīrgast.
10. Tiñ pinentə aščešť vīrsət.
11. Toñ coracə tənafni əšsənzə.

2. jautājums. Pārtulkojiet mokšu valodā! (6 punkti)

12. Mana māsa izgāja no tavas pilsētas.
13. Jūsu dēli skrien pa viņa taku.
14. Tavas meitas atrodas manā mājā.

3. jautājums. Paskaidrojiet savu risinājumu! (6 punkti)

4. uzdevums (15 punkti). Tabulā doti vārdi *fa d'ambo*³ valodā un to tulkojumi, kā arī to transkripcija bērnu valodas spēlē *fa do vesu*.

	fa d'ambo	fa do vesu	Tulkojums
1.	bo	bo.'po	<i>tu</i>
2.	'ó.su	o.'pó.su	<i>tu</i>
3.	'ga.vu	ga.'pa.vu	<i>skaists</i>
4.	o.'pa	o.'po.pa.'pa	<i>koks</i>
5.	kum	ku.'pum	<i>ēst</i>
6.	ha.'bal	ha.'pa.ba.'pal	<i>zirgs</i>
7.	'baan.ku	baa.'paan.ku	<i>balts</i>
8.	bi.'gó.di	bi.'pi.gó.'po.di	<i>ūsas</i>
9.	ba.'blaa	ba.'pa.bu.pu.laa.'paa	<i>Barbara</i>
10.	xkee.'ve	xu.pu.kee.'pee.ve.'pe	<i>rakstīt</i>
11.	'faa.ku		<i>vājš</i>
12.	ma.'la		<i>sasiet</i>
13.	mo.'les.tia		<i>slimība</i>
14.	to.'txii.ga		<i>bruņurupcis</i>

1. jautājums. Aizpildiet tukšās vietas! (8 punkti)

2. jautājums. Paskaidrojiet savu risinājumu! (7 punkti)

²Mokšu valoda ir viena no Mordvijas Republikas oficiālajām valodām, kā arī mokšu tautas pamatvaloda. Pieder urāliešu valodas saimes mordviešu valodu grupai. Mokšu valodā runā vairāk par 100 tūkst. cilvēku.

⁴virs līdzskaņa apzīmē to mīkstinājumu. *x* izrunā kā *ch* vārdā *loch*. *ə* un *ä* ir īpaši mokšu valodas patskaņi. Latviešu valodā *ə* patskaņim vistuvāk atbilst pedējā *a* burta izruna vārdā *Daugava*, *ä* izrunā aptuveni kā *a* angļu vārdā *cat*.

³*fa d'ambo* ir kreoliska valoda, kura izveidojās uz portugāļu valodas bāzes. Tajā runā ap 6000 cilvēku Annobonas salā Ekvatoriālajā Gvinejā.

Ar punktu (.) atdala zilbes; (') zilbes sākumā norāda, ka tā ir uzsvēta, bet (,) apzīmē t.s. sekundāro uzsvāru — attiecīgā zilbe ir vairāk uzsvēta nekā neuzsvēta zilbe, bet mazāk nekā uzsvēta zilbe.

5. uzdevums (15 punkti). Dotas vārdkopas līdzenumu krī⁴ valodā un to tulkojumi:

1. pēyak sōniyās	25 centi
2. nisto sōniyās	75 centi
3. nīswāpisk	2 dolāri
4. niyānanwāpisk	5 dolāri
5. kēkā-mitātahtwāpisk	9 dolāri
6. mitātahtwāpisk	10 dolāri
7. nikotwāsosāp tahtwāpisk	16 dolāri
8. kēkāc-nistomitanaw tahtwāpisk	29 dolāri
9. nīsomitanaw ayiwāk nikotwāswāpisk	26 dolāri
10. nēmitanaw ayiwāk nīswāpisk	42 dolāri

1. jautājums. Pārtulkojiet latviešu valodā! (6 punkti)

11. kēkāc-kēkā-mitātahtomitanaw tahtwāpisk
12. kēkā-mitātahtomitanaw ayiwāk pēykwāpisk
13. nīsomitanaw ayiwāk nīswāpisk
14. nīso sōniyās
15. pēyakosāp tahtwāpisk

2. jautājums. Pārtulkojiet krī valodā! (8 punkti)

16. 4 dolāri
17. 12 dolāri
18. 25 dolāri
19. 59 dolāri

3. jautājums. Kā jūs pārtulkotu vārdu *sōniyās*? (1 punkts)

Uzdevumu komplekta sastādītāji pateicas Jevgeņijam Kapituļskim, Viktorijai Leimanei, Liamam Maknaitam, Darjai Orlovai, Aleksejam Peguševam, Janam Petram, Ilonai Prikulei, Aleksandram Sorokinam, Andrim Straupeniekam-Brancim, Simonai Striževskai un Elīsija Vornerai par uzdevumu testēšanu, kā arī Ksenijai Šagalai par konsultācijām 3. uzdevuma sastādīšanā.

Uzdevumu autori: Žuliana Šaviš Almeida (1. uzd.), Aleksandrs Piperskis (2. uzd.), Irina Česnokova (3. uzd.), Fernando Sezar G. Filjo (4. uzd.), Aleksejs Peguševs (5. uzd.).

---

⁴Līdzenumu krī valoda pieder algu valodu saimes algonkīnu atzaram. Tajā runā ap 12000 cilvēku Saskačevanas un Albertas provincēs Kanādā.